

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

DEN HAAG (Schev.) - VAN STOLKWEK 29 - TELEFOON 55.23.50 - GIRO 41.22.35
 TELEFOON No. AFD. | BEDRIJFSECONOMISCH ONDERZOEK LANDBOUW 55.74.13

Interne nota no 17

Hoornweg 1953

VERGELIJKING VAN DE MOMENTEEL BENODIGDE HOEVEELHEID ARBEID OP LANDBOUWBEDRIJVEN IN VERGELIJKING MET VOOR DE OORLOG

I. Akkerbouwgewassen in de Noordelijke Bouwstreek in Groningen.

Het is in het algemeen moeilijk cijfers te verzamelen over de hoeveelheid arbeid, welke vóór de oorlog aan de verschillende gewassen is besteed.

In rapport no 117 zijn voor een aantal gewassen het gemiddelde aantal uren gegeven, die verzameld werden uit de verslagen van de landbouwstudiegroepen v.d. Groninger Mij van Landbouw over de vooroorlogse jaren.

Deze cijfers zijn vergeleken met de uren van de voorcalculatie 1952. Hieruit blijkt, dat voor de meeste producten na de oorlog minder man- en paarde-uren nodig zijn, maar dat de trekkeruren zijn toegenomen.

Voor enkele producten o.a. vlas, cons.aardappelen en suikerbieten ontbraken de uren van het oogsten in de vooroorlogse jaren. De in de tabellen opgenomen uren voor het oogsten van deze gewassen zijn globaal berekend met behulp van de na-oorlogse gegevens. Hierbij is gesteld, dat het vlas volledig met de hand wordt getrokken; de aardappelen niet worden gelicht en met de hand gerooid; de uren voor suikerbieten zijn ongewijzigd overgenomen.

	Rapport no 117 Gemiddelde over 1936/37 t/m 1939/40			Rapport no 163 Voorcalculatie 1952		
	mu	pu	tu	mu	pu	tu
Indirecte uren per ha						
Grondbewerking	33	73	2,5	23	23	12
Drooghouden	17	2	-	15	2	-
Drainage	13	1	-	15	2	-
Onderhoud	20	2	-	28	2	-
Diversen	9	5	-	8	3	-
Totaal	92	83	2,5	89	32	12
Directe uren per ha						
<u>Wintertarwe:</u>						
Zaaien	7	11	-	6	11	-
Verplegen	47	10	-	26	8	-
Oogsten	62	33	1	63	15	6,3
Totaal	116	54	1	95	34	6,3
<u>Wintergerst:</u>						
Zaaien	9	15	-	7	10	0,2
Verplegen	36	9	-	18	7	-
Oogsten	90	31	-	63	15	6,3
Totaal	135	55	-	88	32	6,5
<u>Haver:</u>						
Zaaien	10	18	-	11	13	1,7
Verplegen	28	7	-	30	7	-
Oogsten	82	25	-	67	17	4,9
Totaal	120	50	-	108	37	6,6
<u>Groene erwten:</u>						
Zaaien	11	19	-	14	17	1,7
Verplegen	66	9	-	62	11	-
Oogsten	118	27	-	99	26	-
Totaal	195	55	-	175	54	1,7
<u>Veldbonen:</u>						
Zaaien	24	23	-	15	19	1,2
Verplegen	58	6	-	57	15	-
Oogsten	51	13	3,7	65	21	3,6
Totaal	133	42	3,7	137	55	4,8

	Rapport no 117 Gemiddelde over 1936/37 t/m 1939/40			Rapport no 163 Voorrekening 1952		
	mu	pu	tu	mu	pu	tu
Directe uren						
Koolzaad:						
Zaaien	16	24	-	12	16	0,5
Verplegen	50	19	-	25	13	
Oogsten	112	28	-	55	4	6,3
Totaal	178	71	-	92	33	6,8
Vlas (ongerepeld):						
Zaaien	17	24	-	17	21	1,6
Verplegen	45	1	-	69	2	-
Oogsten	224	40	-	164	38	0,6
Totaal	286	65	-	250	61	2,2
Cons.aardappelen:						
Poten	70	45	-	52	22	3,8
Verplegen	76	26	-	89	35	0,7
Oogsten	395	45	-	380	65	-
Totaal	541	116	-	521	122	4,5
Suikerbieten:						
Zaaien	16	24	-	17	21	2,2
Verplegen	222	12	-	212	13	-
Oogsten	240	60	-	240	54	1,3
Totaal	478	96	-	469	88	3,5
Bietenzaad:						
Poten	201	40	-	194	31	2,3
Verplegen	142	26	-	146	23	-
Oogsten	140	42	-	144	43	1,0
Totaal	483	108	-	484	97	3,3

Indien op grond van de voor- en na-oorlogse uren per gewas een berekening wordt gemaakt van de totale arbeidsbehoefte van een bedrijf van \pm 40 ha cultuurgrond, dan blijkt een afname van de totale arbeidsbehoefte. Bij een zelfde bouwplan daalt de arbeidsbehoefte dan in totaal van \pm 14.700 mu tot \pm 13.750 mu. Dit is dan een afname van de arbeidsbehoefte van ongeveer 25 mu per ha cultuurgrond of wel 6%.

Op grond van dit beschikbare basismateriaal is deze berekening uiteraard globaal en doet geen uitspraak over de absolute afname van de arbeidsbehoefte op de akkerbouwbedrijven.

II. Weidebedrijven.

Voor het vergelijken van de arbeidsbehoefte op de weidebedrijven waren alleen gegevens bekend over de jaren 1937/38 en 1941/42 van een aantal bedrijven, welke door de Accountantsdienst van het Ministerie van Landbouw werden geadministreerd. Deze gegevens zijn verkregen uit belastingboekhoudingen, welke door middel van enquêtes met een aantal gegevens werden aangevuld. Voor de na-oorlogse jaren is gebruik gemaakt van de uitkomsten van de L.E.I.-bedrijven. Indien de na-oorlogse jaren

worden omgerekend op het loonpeil van de jaren 1937/38 en 1941/42 is onderstaande vergelijking te maken van de arbeidskosten per ha. In deze loonkosten zijn de sociale lasten niet opgenomen.

	Bedrijven Acc.dienst	L.E.I.-bedrijven op basis 1937/38		
	1937/38	1950/51	1951/52	Gemiddelde
<u>Friesland-Veengebied.</u>				
Loonkosten p.ha - vreemd personeel	32,-	43,-	33,-	38,-
boer/gezinsleden	59,-	61,-	71,-	66,-
Totaal	91,-	104,-	104,-	104,-
Weekloon van veeverzorger	17,-	52,90	56,20	-
Indexcijfers loonkosten	100	311	330	-
<u>Friesland-Kleigebied</u>				
Loonkosten p.ha - vreemd personeel	46,-	48,-	45,-	46,-
boer/gezinsleden	42,-	67,-	65,-	66,-
Totaal	88,-	115,-	110,-	112,-
Weekloon van veeverzorger	18,-	52,90	56,20	-
Indexcijfers loonkosten	100	294	312	-

	Bedrijven Acc.dienst	L.E.I.-bedrijven op basis 1941/42		
	1941/42	1950/51	1951/52	Gemiddelde
<u>Friesland-Kleigebied</u>				
Loonkosten per ha-vreemd personeel	58,-	57,-	53,-	55,-
boer/gezinsleden	51,-	80,-	78,-	79,-
Totaal	109,-	137,-	131,-	134,-
Weekloon van veeverzorger	21,50	52,90	56,20	-
Indexcijfers loonkosten	100	246	261	-
<u>Zuidholland-zelfkazend gebied</u>				
Loonkosten p.ha - vreemd personeel	53,-	40,-	43,-	41,-
boer/gezinsleden	109,-	136,-	129,-	133,-
Totaal	162,-	176,-	172,-	174,-
Weekloon veeverzorger	19,-	50,50	52,35	-
Indexcijfers loonkosten	100	266	276	-
<u>Zuidholland-cons.melkgebied</u>				
Loonkosten p.ha - vreemd personeel	48,-	43,-	34,-	38,-
boer/gezinsleden	85,-	90,-	107,-	99,-
Totaal	133,-	133,-	141,-	137,-
Weekloon van veeverzorger	20,50	51,90	55,15	-
Indexcijfers loonkosten	100	253	269	-

De cijfers geven een geringe stijging t.o.v. de vooroorlogse jaren (vooral t.o.v. 1937/38) te zien. Dit verschil moet zeer waarschijnlijk grotendeels worden toegeschreven aan een verschil in de wijze van schatten vóór en na de oorlog. Vermoedelijk is de schatting voor de oorlog wat minder nauwkeurig geweest omdat een enquête meer het karakter van een hulpmiddel heeft.

Hoewel een conclusie niet goed mogelijk is, lijkt een geringe reële stijging van de arbeidsbehoefte op weidbedrijven toch wel aannemelijk omdat de graslandexploitatie gedurende de laatste jaren steeds meer aandacht is gaan vragen. Hiertegenover staat een zekere besparing aan arbeid door het invoeren van de melkmachine. Deze laatste factor wordt vermoedelijk overgecompenseerd door de intensivering van de voederproductie.

16 Maart 1953.
Samengesteld door J.Hoornweg.